

Písni budu chválit jméno Boží, velebit je budu díkyvzdáním.

Vždyť Hospodin slyší a nepohrdá těmi, kdo ho hledají.

Ať ho chválí nebesa, země i moře se vším, co se v nich hemží, vždyť Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. (Podle Ž 69 a J 3)

J 1,9-17: *Bylo tu pravé světlo, které osvěcuje každého člověka; to přicházelo do světa. Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž se narodili z Boha. A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. Jan o něm vydal svědectví a volal: „To je ten, o němž jsem řekl: Přichází za mnou, ale je větší, protože tu byl dříve než já.“ Z jeho plnosti jsme byli obdarováni my všichni milostí za milostí. Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda se stala skrze Ježíše Krista.*

1. Jan 2,7-12: *Nepíšu vám, moji milí, nové přikázání, ale přikázání staré, které jste měli od počátku; staré přikázání je to slovo, které jste slyšeli. A přece vám píšu přikázání nové - vždyť se stalo skutečností v něm i ve vás, že tma ustupuje a pravé světlo již svítí. Kdo říká, že je v světle, a přitom nenávidí svého bratra, je dosud ve tmě. Kdo miluje svého bratra, zůstává ve světle a není nikomu kamenem úrazu. Kdo nenávidí svého bratra, je ve tmě a ve tmě chodí; neví, kam jde, neboť tma mu oslepila oči.*

I. Přikázání

„Píšu vám, moji milí, přikázání,“ oznamuje adresátům apoštolský dopis. Ke slovu přikázání se vážou hned dvě důležité okolnosti. První: Bůh má právo nám něco přikázat. Kdo by mu chtěl ten nárok upřít (třeba v domnění, že Bůh neexistuje), moc si nepomůže: nejspíš pak

budu plnit příkazy někoho jiného anebo – protože o žádné příkazy nestojím – budu ve vleku kdovíjakých vlivů, co jsou kolem nás. Jenže nevědomky. Jeden jiný apoštol, Pavel, to vyjádřil za pomoci starověkých obrazů jako vliv nadzemských mocností a sil. Když to zkusím říct bez těch starověkých obrazů: prostě nejsem na světě sám a nerozhoduju o všem, co se děje, a všelijaké dobré i zlé události mě ovlivňují a někam postrkují a já z toho mám v hlavě zmatek. Přikázání od Boha má být vodítko, jak v tom zmatku neztratit směr a nezabloudit. To je první poznámka ke slovu přikázání.

A druhá: přikázání se přezdívalo naléhavým radám, které lidi dostali, když vyvázli z otroctví neboli ze systému mnoha nelítostných „musíš“ a „nesmíš“, která jim otravovala život. Teď z toho díky Bohu byli venku, byli svobodni – ale jak teď dál? Ty předchozí rozkazy a zákazy jim strašně znepríjemňovaly a svazovaly život, ale naučili se v tom chodit a byli na ně za ta léta zvyklí. Teď je to však jinak: Už nepatříte faraonovi, nejste jeho poddaní, jste Boží.

To je nádherná věta, že nám nikdo nemá co poroučet, když jsme Boží. A Bůh nikomu neporoučí jak otrokář, vždyť z otrokářského poroučení nás odvedl pryč. A dostali jsme k tomu něco na cestu: Mojžíš tenkrát poutníkům předal pravidla, jak se v tom novém, volném prostoru neztratit. Proto se těm přikázáním říkávalo třeba směrovky: jsou to praktická ustanovení, jejichž hlavním smyslem bylo, abychom nezapomněli, kam jdeme (to za první), a že tam jdeme společně (za druhé) a že tam ještě nejsme (za třetí). Tomu, kam jdeme, se zas říkalo „země zaslíbená“. Aby bylo zřetelné, že máme v životě před sebou cíl a ten cíl je tu nejen pro mě, ale pro všechny.

Mnohokrát se v tom dlouhém příběhu líčí, jak chtěli někteří zařadit zpátečku: „Cíl je v nedohlednu, tady to nestojí za nic a tam, za starých časů, byl aspoň pořádek,“ stýskali si. To se stávalo, když na čas opustili tu Boží směrovku a dali na našeptávání kohosi jiného (v domnění, že je to odvážné a moudré, ale nebylo).

Mojžíš jim těch příkazů a rad dal celou hromadu, až se v tom těžko vyznat. Co je z toho nejdůležitější? ptávali se a odpověď zní: Vždycky dbej na Boha, který tě z těžkostí doprovází k tamtomu dobrému cíli, a druhé lidi přitom měj rád a sebe taky.

II. Staré a nové

„Píšu vám, moji milí, přikázání, ale není to nic nového, vždyť to dávno znáte,“ napsal nám tedy před lety apoštol. Známe. A dokonce víme i to, že to není povel, nýbrž ukazatel schůdné a jakž takž bezpečné životní cesty. Jenže hned v další větě apoštol dodává, že nám posílá přece jen něco nového. Co chce Bůh, to bylo vždycky stejné, starý dobrý ukazatel k cíli. A přesto je to přikázání nové. Tak jak to vlastně je?

Na kdekakém produktu (třeba pracím prášku) bývá ujištění, že je vyroben podle nové receptury. Napsáno je to tam kvůli zákaznické představě, že nové rovná se lepší. Což samozřejmě pravda být může a nemusí, ale o to nejde, jde o to, abyste to koupili. Z téhož důvodu se na jiné zboží naopak píše slovo „retro“ nebo ujištění, že je podle staré receptury. To zas pro jiné zákazníky, kteří na novoty nevěří a váží si vyzkoušeného. Chodí to tak i v politice: tam se slibuje skoncování se starými pořádky nebo naopak návrat k někdejšími lepším časům (a i tam jde o to, abyste to „koupili“).

Že je něco zbrusu nové, to ještě neříká zhola nic o kvalitě; a že něco vždycky bývalo, to ještě není důvod, aby to bylo i dál: Tenhle předpoklad – že je něco kvalitnější jen proto, že je to nové nebo že je to staré – u apoštola nehledejte. Bible si občas vypomáhá jiným slovem: že je něco pomíjivé, nebo nepomíjivé. To, co nepomíjí (u Jana se tomu říká život věčný), pro nás Bůh zamýšlel odedávna. V tomhle je to přikázání staré a vy ho znáte. A přece se přihodilo cosi nového a apoštol se to pokusil vyjádřit slovy: „Tma ustupuje a pravé světlo již svítí.“

Co se tou větou asi tak míní? Představte si, že prožíváte svítání v úplně neznámé krajině. Končí noc, začíná den, už vidíte obrysy, vidíte líp a líp, a přitom se věci kolem vás v ničem nezměnily. Všechno je tam, kde předtím, jen to teď líp vidíte. Co je blízko a co daleko a že tahle cesta asi nikam nevede, zatímco támhleta ano. A že vám Bůh dal novou příležitost, kterou jste předtím neviděli. Vidíte líp sebe sama, druhé lidi, celý svět.

III. Světlo a tma

„Tma ustupuje a pravé světlo už svítí,“ napsal Jan a naráží tím na Ježíšův příběh: na to, že Bůh vzkřísil odsouzeného, opuštěného a zavr-

ženého člověka a dal tím najevo, co je v životě podstatné a před Bohem cenné. Vzkřísil člověka, který byl na dně, ať je jasno, že má rád každého z nás a že není ze všeho nejdůležitější se na to dno dostat. Ježíš se na něj dostal.

Dostat se mezi lidmi na dno není žádná radost. Však to taky není příkaz, apoštolův komentář je ujištěním, že Bůh člověka přijímá, jaký je: ujal se otroků a ujal se jich proto, aby je z otroctví vyvedl ven. Dal jim cíl, ke kterému jdeme a jdeme k němu společně a ještě tam nejsme. Tu a tam někdo, kdo se hlásí ke Kristu, propadne svůdné domněnce, že už v tom cíli je a hřích a svět že už se ho takříkajíc netýká. Ale s tím opatrně: ty tři fáze (že jdeme k cíli, že k němu jdeme společně a ještě tam nejsme) prožíváme trochu postupně a trochu všechny najednou. A je tu i jakési poznávací znamení, jak na tom jsme: kdo se k tomu cíli hrne, ale druzí mu překážejí a nemá je rád, je jenom lhář. Záleží na tom, co působíme mezi lidmi a co pro ně děláme. Po ovoci poznají nás.

Kristův sestup na dno a to, že ho Bůh vyvýšil, nám na člověka svítí jaksi jinak, než je v kraji zvykem. Kdo je k druhým lhostejný, tomu tma už zase oslepila oči a kdož ví, kam v té tmě dojde. Kdo si druhých váží, vidí přece jen víc. Temno je dost neodbytné a pokoj nám nedá. Tak až si zas jednou nebudete jisti, zda ještě vůbec čekat odněkud něco dobrého, vzpomeňte si, že už se stala ta událost, která proměňuje svět i nás, a že díky ní tma ustupuje a pravé světlo už svítí.

požehnání

Lidský hřích (ani svůj vlastní) ze světa nevymýtíme, to není v našich silách. Bůh nás však rozvazuje k životu, to když si náš malér odpyká beránek Kristus.

Blaze tomu, komu Hospodin hřích nepočítá a maže. Tak tu jeho nabídku přijměme, pojďme se nebát a žijme sami i pohromadě rádi. Vždyť Boží láska je s vámi na každém kroku – tak ať vás naplňuje radostí a pokojem a kéž se i díky vaší víře, naději a lásce setkávají s vnitřní radostí a pokojem i lidé kolem vás. Amen.